

**Espoon vammaisneuvosto
RAKENNETAAN KAIKILLE -työryhmä****VAMMAISNEUVOSTON RAKENNETAAN KAIKILLE -TYÖRYHMÄN LAUSUNTO
POHJOIS-TAPIOLAN YHTENÄISKOULUN RAKENNUSLUPAHAKEMUKSESSA
HUOMIOITAVAKSI**

Lausunto perustuu:

- Esittely 15.1.2020
- Esteettömyysselvitys 7.1.2020, päivitetty 20.1.2020, LINJA ARKKITEHDIT
- Esittelykokouksen muistio 15.1.2020

Taustaa

Esitely aineisto koskee Pohjois-Tapiolan yhtenäiskoulun rakennettavaa osaa, jossa tilat on suunniteltu n. 900 oppilaalle. Kouluun on keskitetty tilat myös 90 autismikirjon oppilaalle. Autismikirjon oppilaat käyttävät kouluun saapumiseen ja sieltä poistumiseen kuljetuspalvelua (ts. taksimuotoinen kyyti esteettömälle sisäänkäynnille).

Julkisina rakennuksina koulutilojen tulee olla kaikille käytettäviä ja esteettömiä - suunnittelussa tulee aina huomioida, että esteettömyyttä tarvitsevat oppilaat ja henkilökunta, kuin myös oppilaiden huoltajat. Monenlainen kuntalaiskäyttö tuo käyttäjiksi myös esimerkiksi vammaisyhdistyksiä, jolloin toimintarajoitteisia käyttäjiä on kerralla paljon.

Erityisiä tarpeita esteettömyydelle ja muulle toimivuudelle asettavat tässä tietty erityisryhmä eli autismikirjon koululaiset. Tämän ryhmän tarpeita ei esittelyssä käyty läpi lainkaan.

RAKA haluaa nähdäkseen kaluste- ja opastesuunnitelmat niiden valmistuttua.

Havainnot**Ulkoalueet**

Autistiluokkien piha-alueen suunnittelussa ja aikanaan toteutuksessa korostuu oppilaiden erityistarpeet esteettömyyden ja vaativien aistiyliherkkyyksien suhteen, lisäksi tulee huomioida alueen turvallisuus. Erillispihan melusuojat sekä mahdollisesti aita takaavat oppilaiden turvallisuuden ja helpottavat myös työntekijöiden työtä. Laaja yhteistyö eri toimijoiden kanssa, myös vanhempien kuuleminen, on tarpeen.

Sisäänkäyntien merkinnät ja liikennettä ohjaavat opasteet tulee sijoittaa näkyvästi. Niiden tulee olla riittävän kaukaa havaittavissa ja selkeitä.

Tässä kohteessa haasteena ovat kolme erillistä kuntalaiskäytön sisäänkäyntiä ja erityisesti niiden havaitseminen eri sääolosuhteissa.

Urheilukentälle johtava esteetön reitti pitkä. Esteettömän reitin tulisi olla lyhyin reitti! Vaikeasti liikkuvat henkilöt joutuvat kulkemaan kiertoreittiä. Esteetön reitti palvelee kaikkia käyttäjiä, koska se toimii kaikille.

Sisäänkäyntien ohjaavat laitteet (ovikellot, -puhelimet tms.) tulee suunnitella esteettömiksi esim. pyörätuolia käyttävän käyttäjän korkeudelle ja sokeille koho-opastein havainnoitavaksi.

RAKA haluaa tuoda esille ns. pitkän saattoliikenteen vaatiman tilan (kuljetusautosta avautuu luiska, jonka ympärillä pitää olla riittävä tila luiskalle siirtymiseen) tarpeen LE -saattoliikenteessä ja asia olisikin hyvä muistaa piha-alueen suunnitteluvaiheessa.

Sisätilat

Liikuntasalia sekä sen puku- ja pesutiloja voi käyttää myös isompi ryhmä eri lailla esteettömyyttä tarvitsevia oppilaita tai kuntalaiskäytön asiakkaita (esim. vammaisyhdistyksen liikuntaryhmä). Puku- ja pesutiloihin kulku ja niiden käyttö on oltava esteetöntä ja tilat riittävät. Liikuntatiloissa tulee olla vaatekoudut ja vaatekaapit myös alemmalla korkeudella. LE-wc:tä ei voi käyttää suihkutilana.

Autismiopetuksen tiloissa vaatimustaso esteettömyyden, turvallisuuden ja aistimaailman suhteen on erityisen suuri ja käyttäjäryhmiä on kuultava jokaisessa vaiheessa suunnittelusta toteutukseen. Esittelyssä tai materiaalissa ei ole avattu autismiopetukselle varattuja tiloja lainkaan, joten niiden osalta Rakennetaan kaikille työryhmä ei voi kommentoida.

Työryhmä haluaa kuitenkin nostaa esille seuraavaa: Autismiopetuksen tilat on eroteltu muista tiloista tasoerolla. Tiloissa ei kuitenkaan ole omaa LE-wc:tä. On oletettavaa, että myös näissä käyttäjissä on LE-wc:tä tarvitsevia henkilöitä. Tasoero johtaa siihen, että nämä henkilöt joutuvat menemään aina puolen kerroksen hissimatkan ja kulkemaan pitkän matkan menessään LE-wc-tilaan eli ko. koulun osassa ei ole LE-wc-tilaa.

Onko suunnitellut neljä (4) LE-wc tilaa riittävä n. 1000 oppilaan koululle?

Opasteet

RAKAN tulee saada nähdäkseen opastesuunnitelma ja voida vaikuttaa siihen muutostarpeita huomatessaan.

Kerros-opasteet tulee olla samassa kohdassa kerroksittain ja lisäksi kuntalaiskäytön (iltakäytön) ohjaavat opasteet tulee olla sijoitettuna kaikkien kolmen sisäänkäyntien välittömässä läheisyydessä. LE-wc-tilan selkeä esittäminen opasteessa on erityisen tärkeää.

Autismiopetuksen opasteet tulee suunnitella tarvelähtöisesti esteettömyys ja turvallisuus ja aistikokemus huomioiden.

Opastejärjestelyjen tulee olla johdonmukaisia ja selkeitä.

Näkövammaisten lisäksi selkeät opasteet palvelevat ikääntyneitä, lapsia sekä laajaa ryhmää niitä, joilla on muista syistä vaikeuksia lukea/nähdä.

Opasteissa tärkeintä ovat hyvä koko ja hyvät värikontrastit ympäröivään tilaan nähden.

Koho-opasteita tarvitaan tietyissä kohdin ja ovikelloissa sekä ovimerkinnöissä aina.

Espoon kaupungin ohjeiden mukainen ilme opasteissa ei välttämättä ole ulko-opasteissa riittävän erottuva.

Lisäksi RAKA haluaa nähdäkseen kaluste- ja opastesuunnitelmat niiden valmistuttua.

Espoossa 1.3.2020

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
Vammaisneuvoston puheenjohtaja

Hanne Österberg
Rakennetaan kaikille -työryhmän
puheenjohtaja

Liitteet: Esittelyn muistio 15.1.2020
Korjattu esteettömyys selvitys 20.1.2020

Jakelu: Rakennusvalvonta
Linja Arkkitehdit Oy

Tiedoksi: Vammaisneuvosto ja Rakennetaan kaikille -työryhmä
Sivistystoimi, johto
Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta